אי נמי דאשתכח בגומא אי אמרת חזקתו ברוק מאן דברק בגומא נמי בריק אי אמרת חזקתו מתכבד גומא לא מתכבדא: וכן הכתם וכו': איבעיא להו עד שעת כבוס חזקתו ברוק או דלמא חזקתו מתכבס למאי נפקא מינה דאמר כיבס ולא ברק אי אמרת חזקתו ברוק הא לא ברק אי אמרת חזקתו מתכבס הא מתכבס אי נמי דאשתכחה בסטרא אי אמרת חזקתו ברוק מאן דברק בסטרא נמי בריק אי אמרת חזקתו מתכבס בסטרא לא מתכבס מאי תא שמע דתניא א"ר מאיר מפני מה אמרו השרץ שנמצא במבוי מטמא למפרע עד שיאמר בדקתי את המבוי הזה ולא היה בו שרץ או עד שעת כיבוד מפני שחזקת בני ישראל בודקין מבואותיהן בשעת כבודיהם ואם לא בדקו הפסידוהו למפרע ומפני מה אמרו כתם שנמצא בחלוק מטמא למפרע עד שיאמר בדקתי את החלוק ולא היה בו כתם או עד שעת הכבוס מפני שחזקת בנות ישראל בודקות חלוקיהן בשעת כבוסיהן ואם לא בדקו הפסידו למפרע ר' ארא אמר תחזור ותכבסנו אם נדחה מראיתו בידוע שלאחר כבוס (א) ואם לאו *בידוע שלפני הכבוס רבי אומר *אינו דומה כתם שלאחר הכבוס לכתם שלפני הכבוס שזה מקדיר וזה מגליד ש"מ חזקתו ברוק ש"מ: ומטמא בין לח וכו': א"ר אלעזר לא שנו אלא שרץ אבל כתם לח נמי מטמא למפרע אימר יבש היה ומיא נפיל עליה שרץ נמי אימר יבש היה ומיא נפיל עליה אם איתא דהכי הוא אמרטוטי אימרטט: **מתני'** *כל הכתמין הבאין מרקם טהורין רבי יהודה מטמא מפני שהם גרים וטועין הבאין מבין העובדי כוכבים טהורין מבין ישראל ומבין הכותים רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרים מפני שלא נחשדו על כתמיהן: **גמ'** *קפסיק ותני אפילו מתרמוד א"ר יוחנן זאת אומרת מקבלין גרים מתרמוד איני והא רבי יוחנן וסביא דאמרי תרוייהו אין מקבלין גרים מתרמוד וכי תימא זאת ולא סבירא ליה *והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה *אמוראי נינהו ואליבא דרבי יוחנן: מבין ישראל וכו': ורבנן אי דישראל מטהרי דמאן מטמו חסורי מחסרא והכי קתני מבין ישראל טמא מבין הכותים רבי מאיר מטמא דכותים גרי אמת הן וחכמים מטהרין *דכותים גרי אריות הן אי הכי שלא נחשדו על כתמיהן גרי אריות מבעי ליה אלא הכי קאמר מבין ישראל ומבין הכותים טמאין דכותים גרי אמת הן הנמצאין בערי ישראל טהורין שלא נחשדו על כתמיהם ואצנועי מצנעי להו הנמצאין בערי כותים רבי מאיר מטמא דנחשדו על כתמיהם וחכמים מטהרין שלא נחשדו על כתמיהן: **מתני'** כל הכתמים הנמצאים בכל מקום טהורין חוץ מן הנמצאים בחדרים ובסביבות בית הטמאות של כותים מטמאין באהל מפני שהם קוברין שם את הנפלים ר' יהודה אומר לא היו קוברין אלא משליכין וחיה גוררתו נאמנים לומר קברנו שם את הנפלים או לא קברנו נאמנים לומר על הבהמה אם בכרה אם לא בכרה נאמנים על ציון קברות ואין נאמנין לא על הסככות ולא על הפרעות ולא על בית הפרס זה הכלל דבר שחשודים בו אין נאמנין עליו: **גמ'**
מאי

אי נמי. בסתמא דלא אמר לא בדקתי ולשמכה שרץ בגומא: בסטרא. בצדי הבגד שיש שם קמטים ותפירות שקורין ורונ"ש: מפני מה אמרו כו'. כלומר מפני מה תלו בכיבוד ויהיו טהרות דקודם כיבוד למפרע. אפילו דקודם כיבוד טמאות: ומפני מה אמרו. ומפני מה תלו טהרה בכבוס: תחזור ותכבסנו. אם לא בדקתו בשעת כבוסו ולאחר זמן נמצא בו כתם ואין ידוע אם קודם כבוס היה בו לטמא טהרות של קודם לכן: אם נדחה מראיו. מחמת כבוס זה: בידוע שלאחר כבוס. ראשון נפל בו וטהרות של קודם כבוס ראשון טהורות דאי קודם כבוס קמא הוה ליה כבר נדחו מראיו מחמת כבוס ראשון: מקדיר. נכנס בבגד טרשטורי"ש. כתם שלפני כבוס מגליד וגלדו עבה: לא שנו. אדר' שמעון קאי: למפרע. עד שעת הכבוס: **מתני'** באין מרקם טהורים. שהן עובדי כוכבים ודמן טהור: שהן גרים. ודמן טמא: וטועין. שאין מצניעין את כתמיהם: וחכמים מטהרין. בגמרא פריך ואי דישראל טהור דמאן טמא: שלא נחשדו. ומכבסין אותם: **גמ'** קא פסיק ותני. הבאין מבין העובדי כוכבים טהורין ואפילו מתרמוד אלמא בני תרמוד עובדי כוכבים גמורים הן: זאת אומרת מקבלין גרים מן התרמוד. וכשרין לבא בקהל ולא אמרינן ממזרים הן שנתערבו בבנות עשרת השבטים ועובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר*: גרי אריות הן. מפורש בספר מלכים (ב יז) וישלח ה' בהם את האריות וגו': גרי אמת הן. ודמן טמא: בערי ישראל. במקום גלוי: נחשדו על כתמיהן. דלא מצנעי להו: **מתני'** בכל מקום. במקום ישראל: בחדרים. מסתמא מדמצנעי דם נדה הוא: בית הטמאות. חדר שהנשים משמשות בו בימי נדותן: סככות ופרעות. בגמ' מפרש להו וספק מינהו ומדרבנן והימנוהו להו: **גמ'**
מאי

בגומא נמי בריק · והא דאמר בפ"ק דפסחים (דף ז:) דגומא אינה נבדקת גבי תיבה שנשתמשו בה מעות מעשר (ב) שני התם במידי המוטבה נקרעי התיבה דהוא גומא אינה נבדקת: **וכן** הכתם עד שעת כבוס חזקתו ברוק כו' · ל"נ איבעיא להו דקאי אאיבעיא להו דלעיל גבי שרץ: **בודקות** חלוקיהן בשעת כבוסיהן · לאחר הכבוס בודקות ואם לא מצאה הכתם שהוא החלוק אע"פ שהיה בו טולא כתם קודם כבוס וכבר שהכבילתו והא דאמר לקמן בפרק האשה (דף סא:) בגד שאבד בו כתם מעבירים עליו ז' סממנים לבטלו ה"ה דהוי ליה לכתם ע"י כבוס סתם והא דמסיק דאין חזקתו מתכבס היינו כשהכתם בסטרא או בזוית או נמי ע"י כבוס סתם לא הוי ובודקות חלוקיהן היינו לפני כבוס ואי מצאה הכתם מעבירה עליו ז' סממנים או מעשה כבוס גמור וטוב דהא מוכח דע"י כבוס טוב הולך הכתם בלא סממנים: **שמע** מינה חזקתו ברוק · והא דאמר בפ"ק דפסחים (דף ז:) ובאלו מציאות (ב"מ דף כו:) מעות שנמצאו בירושלים בשאר ימות השנה חולין לפי ששוקי ירושלים עשויין להתכבד בכל יום לא שחזקתן מתכבדים אלא בשעת כבוד רגילים לעיין ולחפש אם יש שם מעות אי נמי כשמכבדין השוקים שלא יהא שם עפר כשורה או כערמה מן הגרן אם היו שם מעות היו נמצאות: **הבאים** מרקם · ר"ח גרים *רקם דהוא ברקם של ישראל כדאמר בריש מסכת גיטין (דף ב.) אף המביא מן הרקם ומן ההגר ולא קשה מידי דהוי רקם או כדפרישית שם ועוד אע"ג דברקם ישראל הוו קאמר הכא דכתמן טהורין דישראל מצניעים כתמיהן אלא של עובדי כוכבים הן וטהורין ורבי יהודה מטמא משום שיש שם גרים וטועים (ג) להשתמר אי נמי הכא איירי בידוע שהן של עובדי כוכבים הדרים שם: **מבין** העובדי כוכבים טהורים · אע"ג דבפרק בנות כותים (לעיל לד.) אמר דדם עובדת כוכבים מטמא כרוקה וכמימי רגליה בכתמים דרבנן לא גזרו עליהם: **אמוראי** נינהו כו' · ואם תאמר א"כ מ"מ תקשה לרבי יוחנן דאמר אין מקבלין גרים מן התרמוד אע"ג דסתם מתניתין דעשרה יוחסין (קדושין דף עה:) ודפרק אלמנה (יבמות סח:) וכמה תנאי סברי דעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר מ"מ תקשה ליה ממתניתין דסברה דלא באו עובדי כוכבים על בנות ישראל דאי באו האי כתמן טמא דבין אם הולד ממזר או כשר ישראל הוי וי"ל דרבי יוחנן וסביא סברי כתנאי דרמי בר יחזקאל בפ"ק דיבמות (דף טז.) דאין מקבלין גרים מן הקרמיין ומן התרמודין דפליג אמתניתין דהכא דמטהר כתמי כל עובדי כוכבים ולא בעי לשנויי לא לגר מתרמוד כדמשני בפ"ק דגיטין (דף י:) לא לגר מכבל מרמחלק ברקם ולא בשאר עובדי כוכבים משמע דכולהו טהורים*: **קוברין** שם הנפלים · ואם תאמר והלא מתטמאים שם בימי טומאתן והלא נזהרים הם מטומאת מת ונפלים כדתניא נאמנים לומר לא קברנו שם הנפלים ומוקי לה בגמרא בכותי כהן עומד שם) ובפרק בנות כותים (לעיל דף לג:) אמר דנשוי מטמאה משום בועל נדה אבל פנוי לא וי"ל דלפי שעה קוברין שם נפלין ולאחר זמן מסלקין אותם לקוברן בבית הקברות ואין אנו יודעין מתי מסירין אותן: **לא** נחשדו על כתמיהם · ואע"ג דכתמים דרבנן הך טומאה אית להו דסברה דמגופה אתאה:
ודלמא

כו א מוש"ע י"ד סימן קצ סעיף מ מג:

כז ב מיי' פ"ח מהלכות אבות הטומאות הל' ד וש"נ מהלכות משכב ומושב הלכה ז: עיין מהרש"ל והש"ל

כח ג מיי' פ"ג מהלכות משכב ומושב הלכ' ו:

כט ד ה ו מיי' שם פ"ד הלכה י:

◆

מוסף רש"י

כל הכתמין הבאין מרקם. שנמצאו בבגדים הבאים מרקם, טהורים. לפי שלא גזרו על כתמי עובדי כוכבים (יבמות טז.) עיר שרובה נכרים היא, ודם נכרים טהור מדאורייתא, דכתיב (ויקרא יב) דבר אל בני ישראל אשה כי תזריע וילדה, בת ישראל מטמאה בלידה ובנדה ולא נכרים, ואע"ג דרבנן גזרו עליהם שיהו כזבין, על כתמיהן לא גזרו, דהא כתמין דישראל גופייהו מדרבנן נינהו, דמדאורייתא דם יהיה זובה בבשרה כתיב, שמרגשתו מגופה ולא שמצאתהו כבגדה, ואפילו רגשה מגופה אמרינן במסכת נדה (לד.) שלא גזרו על דם נכרים טומאה אלא בעודו לח, דתנן דם הנכרים ב"ש מטהרין וב"ה אומרים כרוקה וכמימי רגליה, מטמאין לח ואין מטמאין יבש (ב"ק לח:).
(המשך למטה)

תוספי הרא"ש

בגומא נמי בריק · והא דאמרינן בפ"ק דפסחים גבי תיבה שנשתמש בה מעות מעשר דגומא אינה נבדקת התם בגומא שבתיבה בחורי התיבה חשובה גומות: וה"ג וכן הכתם כו' עד שעת כיבוס חזקתו ברוק וה"נ איבעיא להו דקאי אאיבעיא דבעי לעיל: ש"מ חזקתו ברוק · אבל ע"י כיבוד אינו נבדק · והא דאמרינן בפ"ק דפסחים ובפ' אלו מציאות מעות שנמצאו שם חולין לפי ששוקי ירושלים עשויין להתכבד בכל יום · שאני מעות דבשעת הכיבוד רגילין לעיין עליהם ולבקש מעות שנפלו שם: אמרטוטי אימרטט · אילו נפלו מים עליהם כל כך עד שחזר לחיות לא היה נמוח ונמרך: הבאין מרקם · ותימה דהכא משמע שלא היו דרין בו אלא עובדי כוכבים ובריש גיטין אמרינן אף המביא מרקם ומן ההגר אלמא ישראלים היו דרין בו · ר"ת היה גורס הכא ריקם ורקם היינו ריקם והלך בגאה ונקראת על שמו והדר לא קשה מידי דבלא הכי צריך לומר התם הפסקי ריקם הוו · ובפ' אלו הן הנחנקין נמי אמרינן הרי קרים הוי · ועוד שמא יש ישראלים ועובדי כוכבים דרים בריקם והני כתמים דנשתכחו בחוץ לאו דישראל הם דהוא מצניעי כתמיהו ור' יהודה קאמר אף העובדי כוכבים ישראלים הם אלא שאינו להשתמר א"נ הכא מיירי בכתמים שידועין בודאי דשל עובדי כוכבים: מבין העובדי כוכבים טהורין אע"ג דדם עובדת כוכבים טמא כרוקה כדאמרינן לעיל בפרק בנות כותים לא גזרו חכמים בכתמיהם כיון דדמן לאו דאורייתא הוא: אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן · ותימה ס"ס ר' יוחנן לאו תנא הוא ותקשי ליה [illegible] וכ"ת קסבר ר' יוחנן כמ"ד עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר וכסתם מתניתין בפרק האומר ובפרק אלמנה מ"מ מתניתין סברה דלא באו עובדי כוכבים על בנות ישראל כלל דאי באו בין הולד כשר בין ממזר כתמן טמא ולא אשכחן תנא דפליג על מתניתין בהא וי"ל דר' יוחנן וסביא ס"ל כדתני רמי בר יחזקאל בפ"ק דיבמות אין מקבלין גרים מן הקרמיים והתם פליגא אמתניתין דמטהרת כתמי כל עובדי כוכבים: קוברין שם נפליהן · תימה ונשיהן נדות היאך משמשין שם והם האנשים בימי טומאתן ואי אין נזהרין בטומאת מת של נפלים א"כ בפ' בנות כותים דאמרינן בכותי שבעל ועלה ודרס על בגדי חבר שמשהו נטמא [illegible] בעל בקרוב · תנא הא דתנן התם הכותיים מטמאין משכב תחתון כעליון מוקמינן לה בנשוי אבל בפנוי לא ואמאי והלא מטמאין טומאת מת וי"ל דלפי שעה קוברין שם נפליהן ואין נזהרין מטומאה ולאחר זמן מסירין אותו לקוברו בבית הקברות ולדידן לעולם הן בספק טומאה: לא נחשדו על כתמיהן · אף על גב דכתמים דרבנן טומאה אית להו דמגופה אתא:

(המשך מלמעלה סוף ימין) שהם גרים. ודמן מטמא. וטועין. שאמרו דמם ונזהר על כתמיהם, שאף על פי שמטמאו שמירי, ישראלים הם (יבמות שם) [ס]: רובן גרים ודמן מטמא וישראל הם אלא שהם טועין ומטנפין במקום הכלים ואין כן כישראל מתנהג (ב"ק שם). מבין העובדי כוכבים. שאין ישראל דרים שם (יבמות שם). אפילו מתרמוד. אלמא לאו בספק ישראל קיימי (שם מז:). מקבלין גרים מתרמוד. ולא אמרינן ישראלים ממזרים הם (שם). הלכה כסתם משנה. רבי הוא סידר המשנה [illegible] (שם). אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן. מר סבר דלא כייל ר' יוחנן למימר הלכה כסתם משנה [illegible] (ברכות כ:). דכותים גרי אמת הן (חולין ג.). [illegible] גרים גמורים היו [illegible] (סנהדרין פה:). דכותים גרי אריות הן. [illegible] (יבמות כד:) [illegible] (ב"ק לח:) והכי הם [illegible] (סנהדרין פה:). הנמצאין בערי ישראל. במקום הפקר (ב"ק שם). שלא נחשדו על כתמיהם. להפקירן, שלא מצניעין אותם שלא יטמאו בהן טהרות (שם). וחכמים מטהרין שלא נחשדו על כתמיהן. להפקירן שלא מניחים אותם עד שיכבסום (שם).

◆

לעזי רש"י
ורונ"ש [וירונ"ש]. כפלי בגד.
טרשטורי"ש [טרישטוריש]. מחלחל.

◆

הגהות הב"ח
(א) גמ' ואם לאו בידוע· נ"ב ע"ל בדף סד ע"ב בתוספות בד"ה על גבי סלם: (ב) תוס' ד"ה בגומא וכו' שלאי כיס: (ג) ד"ה הכתמים וכו' וטועים להשתמר אי נמי·

[עי' תוס' לקמן סד: ד"ה על גבי סלם]

[יבמות טז.]

יבמות טז. ב"ק לח:

[לקמן ס.]

יבמות שם

[יבמות מז: גיטין מה. מנחות מב: חולין מג:]

יבמות מו: קדושין עה: סנהדרין פה: [ב"ק לח:] חולין ג:

הגהות מהר"ב רנשבורג
א] תוס' ד"ה קוברין וכו' ובפ' בנות כותים לאמר· נ"ב עיין ספר שמחי עולם:

[ועי' היטב תוספות יבמות מב. ד"ה לאמרה]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones